

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Le

INSERTIUNI
și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD,
Strada Mețianu No. 1
Tip. „Erdélyi Hirlap.”

Criza cea mare la care este supusă țara, frământată de necesitatea unei schimbări, nu de guvern nici de persoane, ci de regim și de mentalitate, se apropie de faza lichidării definitive.

Nepuțința liberală de a încheia împrumutul, discreditul ce și l'a câștigat astfel în afară; panama petroliștă, care a început să roadă înlăuntrul partidului, sunt cele două mari obstacole pe care guvernul dlui Vintilă Brătianu nu-le va mai putea trece, și astfel Parlamentul nu se va mai întruni în actuala lui formațiune.

Sucesiunea la acest guvern nu ar trebui să se mai pună pentru nimeni. Țara s'a rostit de mult și repetat, iar personalitatea dlui Iuliu Maniu este unica garanță, că poporul românesc, va primi și o nouă formațiune politică, dar mai ales, că va putea așeza la baza existenței sale, principiile de progres și de moralitate, fără de care, astăzi Statul Național Român este numai o ficțiune, și un deziderat.

Cercuri interesate și oameni de intrigă, încearcă totuși, diversiuni periculoase și pun în circulație șvonuri menite să creeze, atmosferă, pentru cine, se știe, că a fost eliminat de propria sa incapacitate dela conducerea țării.

Bucureștii cancanurilor și ai balcanismului, căci, oricât am iubi noi Capitala țării noastre, există foarte real acest izvor de mocirloase uneltiri ocolo, Bucureștii frivoli și oameni nesocotiți din preajma cârmei, să ia aminte: Ardealul, nu mai poate fi încălecat, țara nu mai suportă umilire.

Cursul istoric al evenimentelor nu poate fi împiedecat, iar o temporizare forțată a voinței populare, poate duce, fatal, la devierea ei, în fapte, pe care nimeni nu le dorește, și nimeni nu le poate opri.

Când pleacă liberalii?

După moartea lui Ion I. C. Brătianu s'a formulat o întrebare. Această întrebare a ajuns pe buzele tuturora. Era o întrebare stăruitoare, care te întâmpina pretulindenea. Nu făceai un pas de acasă fără ca primul venit să nu te oprească și să îți o adreseze. Numai pe timpul războiului mondial mai era lumea așa de unanim preocupată de dorința de a ști când se va încheia pacea, cumcra acum de a ști: **când pleacă liberalii?**

Dar, cum toate în lume trebuie să aibe un sârșit, iată că și în cazul de față mult stăruitoare întrebare își primește răspunsul prin faptul, că guvernul începe să răspândească în jurul său un miros infect de cadavru.

Acest guvern care din primele zile se prezintă cu paloarea morții pe față, se îngrijise de un medic curant, în persoana dlui Titulescu. Ori dl Titulescu l'a părăsit, prin urmare atunci se știa, că desnodământul e fatal, cu toate injecțiile de prelungire cu câteva zile a unui organism paralizat. Dl Titulescu a fost primul care era în drept să știe că boala guvernului ajunsese la acel grad unde știința omenească n-ri mai poate ajuta. Dar așa-i omul. Ce să-i faci? nu vrea să creadă. Cine nu a văzut tuberculos care abia se lăria pe picioare și-ți lăcea planuri de viitor ca cel mai sănătos om de pe fața pământului. Și când omul se încapăținează de regulă își frânge gâtul. Dacă dl Vintilă Brătianu n'ar fi din fire un încăpăținat, el ar fi înțeles că trebuie să plece, și plecând de bunăvoie nu perdea totul. El însă a făcut pe turcul, iar acum partidul plătește, căci el nu mai pleacă propriu zis, ci se prăbușește trăgând după el tot partidul liberal. De aceea răspunsul nostru la întrebarea, „Când pleacă liberalii? este: Ei ar pleca dar nu mai pot, ci vor fi escortați, parte cu imnuri funebre, iar cei mai mulți cu duba la Văcărești, căci acest ghiveci al nepuțințelor nu putea să aibe alt sfârșit.

Nicolae Adam, fost deputat.

Spre viitor.

Zilele de față, sunt începutul de muncă pentru un an ce ne stă înainte. Trecând peste lunile de vacanță, odată cu odihna la care se supune firea, omul își reia, îndeletnicirile spirituale și își intensifică eforturile spre o viață mai curată în temeiurile ei morale și de o mai rodnică înaintare, sub raport sufletesc.

În tulburătoarea atmosferă de corupție și jaf, ce ne înconjoară, și sub impresiunea penibilă a desăgărării la care este supusă organizația noastră socială, noi căutăm elementele de reconfortare și de reînnoire, pe care le dorim, din ce în ce mai sănătoase și mai trainice.

Cugetul nostru se îndreaptă astfel spre lumea sufletelor plâpânde și mărunte, în care arde impalpabila noastră nădejde și credință de mai bine. Ne îndreptăm spre lumea înfrigorată și neliniștită acum de fiori noi, ai școlărimii, pentru care viața e încă un semn de întrebare, iar viitorul o horbotă de visuri, aninată în vagul misterios al vremurilor ce se apropie de sufletul lor, cu tot mai mult înțeles, cu tot mai adâncă frământare.

În inima ce palpită deasupra unui manual cu probleme necunoscute și sub fruntea ce se încinge în văpaia unui gând nou, de fiecare viață proaspătă și suflet de copil, noi întrezărim energiile ce vin să se adauge, ca mâine temeiului de sănătate morală, pe care îl reclamă drumul de viitor al neamului românesc.

Și urmărind cu ochii sufletului viața multicoloră și sgomotoasă, ce se va alinia în curând în ordinea de bătaie a sufletului național, disciplinat și reconfortat, în vederea de noi câștiguri spirituale, amarul și disgestul ce ni l'a încărcat pe umeri, experiența îngrămadită într'o decadă de neliniște și de viețuire vitregită de împrejurări, toată desnădejdea acumulată în noi, de umilirile la care ne supune vremea, se topește, în albastrul ochilor de copil, în răsul vioi și în nădejtile pe care ce care vin în urma noastră le cresc în noi.

Un început de an școlar, este întotdeauna un prilej, care peste văltoarea vieții noastre, undeva, în lăcerea celui dintâi adevăr descifrat, și a celei cunoștințe dorințe acuzate, înseamnă, discret și pentru mai târziu, înmugurirea unei forțe, a unui adevăr.

Deacea ne coborîm cu gândul, azi în lumea celor plâpânzi și neștiitori încă, spre a ne încălzi cu sufletul, în lumina ce germinează viața, nouă și curată. T. V.

Ce să salvăm?

Momentul este excelent și chiar oportun pentru a se soluționa chestiunea pusă de șeful guvernului actual, căci de această soluționare depinde rămânerea la guvern sau retragerea în opoziție. Și una și alta din aceste două eventualități prezintă însă pentru liberali, pericolele sale și mai presus de toate pericolul dispariției din viață politică a partidului ce și-a sprijinit existența pe lucrături de culise, lovituri de stat și scelerate ilegalități.

Alegerea este cu atât mai grea cu cât o rămânere la guvern, chiar cu sprijinul Inaltei Regențe, astăzi pare a fi imposibilă. Cauzele cu care a motivat agonia sa de mai bine de un an actualul guvern nu pot fi invocate, căci împrumutul care era „ca și încheiat” precum și stabilizarea valutei noastre ce s'ar fi sprijinit pe acel împrumut, cu toată mascarada parlamentaricească din Iulie, nu numai că este „ca și eșuat” dar este considerat de însăși șeful guvernului ca fiind imposibil de realizat. Pe lângă acest eșec, dovedă a incapacității guvernărilor, se mai înșirue scandalul recent — ca să nu mai amintim și cele trecute — al afacerii petrolifere în care se pare a fi implicați chiar și miniștrii.

Or, rămânerea la guvern, dacă aceasta ar fi posibil, ar prelungi și existența partidului care dealfel trosnește din toate încheieturile sale.

Retragerea în opoziție ar fi cealaltă scăpare a liberalilor, căci, zic ei, s'ar putea urmări reorganizarea partidului. Această retragere le-ar conveni de minune dacă nu ar ști cine trebuie să urmeze la guvern. Cu un guvern Averescu sau un guvern Știrbey, trecerea în opoziție s'ar produce chiar mâine, căci în felul acesta tot dânsii ar guverna ca și în trecut... de după culise. Dat fiind că viitorul guvern nu poate fi format decât de partidul național-țărănesc, și încă fără câtarul de poveri al partidului liberal, acest din urmă partid are foarte serioase motive să fi îngrijorat de viitorul său. Multele fraude, ilegalități, tâlhării trebuie să fie urmărite, făptuitorii și patronii trebuie să le ispășească, iar aceștia sunt acolo în sânul partidului oligarhic scăpați de urmările legii prin mușamalizare, dispariție de dosare etc.

Răspunsul la întrebarea ce și-a pus dl Vintilă Brătianu este clară: nu vor salva nimic, Ceva însă totuși ve trebui să se salveze. Problema aceasta însă nu și-a pus-o dl Brătianu niciodată, fie că l'a chemat Ion, Ionel sau Vintilă, și nici rezolvarea ei nu va fi lăsată în grija d-sale.

Această problemă și-a pus-o partidul național-țărănesc, care luptă din răzputeri pentru realizarea ei. Este problema de a scăpa țara din impasul economic în care se zbate. Or, aceasta nu va izbuti decât atunci când guvernul și partidul liberal cel puțin în compunerea sa actuală, va dispărea de pe scena politică a României.

Țara trebuie salvată!

Către Români!

Tratatele de pace, pactele și convențiile încheiate între diferitele națiuni, ligile și tribunalele internaționale vor să asigure veșnicie păcii. Și totuși națiunile niciodată nu au purtat atâta grije viitorului lor ca tocmai acum în era pactelor internaționale. Niciodată popoarele nu s'au pregătit cu atâta asiduitate pentru eventualități războinice. Cultura, iubirea de neam și patrie, sentimentele de dragoste și ură față de națiunile foste amice și inamice, pregătirea noilor generații pentru munci grele și mari rezistențe prin practica sporturilor n'au fost niciodată atât de mult menajate și cu atâta ardoare urmărite ca tocmai în epoca de după războiul mondial.

Noi Români, cari ne considerăm urmași ai Romanilor, a trebuit și trebuie să fim pas cu celelalte popoare ale Europei, cu atât mai mult cu cât nu există teren de activitate omenească pe care vigoarea intelectuală și fizică a neamului nostru să nu fi putut răzbi. Dacă până în timpurile recente am fost nevoiți să privim progresele realizate de celelalte națiuni, cauzele trebuie căutate în istorie. Acum însă când avem o țară liberă, mare, frumoasă și bogată, avem sfânta datorie, să intrăm în ritmul vremurilor ce le trăim și printr-o voință tenace, punând în valoare calitățile poporului nostru să trecem în primele rânduri ale celorlalte națiuni.

*

Pătrunși de aceste înălțătoare idei și convingși de adevărul că numele unei națiuni străbate glorios granițele țării sale numai prin manifestări de supremă virtute, câțiva intelectuali Români ai orașului Arad înființară în anul 1913 o mică societate sportivă la căminul căreia să-și încălzească sufletul secătuit de sentimente românești prin prigoanele foștilor stăpâni și în căderile căraia să-și oțelească trupurile pentru încercări mai grele și pentru lupta ce a trebuit să dea și care dusă la realizarea visului ce părea că vis rămâne pentru totdeauna.

Era mică și tinăra ceata acelora cari înființară societatea sportivă „Gloria” în anul 1913, dar scopurile ce urmăreau erau prea

frumoase pentru a nu le întări credința că vor izbuti. Și, trecând prin crude încercări, împiedecați de interese patriotice intereselor lor, acești inimoși întărindu-și răzburile prin elementele noilor generații dornice de aceleași realizări, reușiră să facă din Societatea Sportivă „Gloria”, fuzionată mai târziu cu Societatea C. F. R. luându-și numirea de „Gloria-CFR.” una dintre cele mai de seamă societăți sportive românești din întreaga țară. Alături de societatea sportivă a studenților universitari Români din Budapesta de altădată „Petru Mașor”, „Gloria-CFR.” este prima societate sportivă românească.

Dacă odată aceasta societate număra numai vre-o câțiva membrii, astăzi ea este cea mai puternică organizație din orașul Arad. O spunem nu pentru a măguli pe conducătorii cari se înșirură la cârma ei în trecut și pe acei cari o conduc azi, ci pentru că este o mândrie ca noi Români să avem o astfel de organizație aci, unde există numeroase organizații minoritare similare și unde desinteresul Românilor față de scopurile ce urmăresc aceste societăți este atât de evident.

La 7 Octombrie a. c. Soc. „Gloria-CFR.” din Arad își va serba jubileul de 15 ani de existență și-și va sfinți noul ei steag care să simbolizeze deviza ei: *unitate, virtute și credință*, căci scopul ei este *unitate în simțire către neam și patrie, care se va realiza prin virtute și credință în Dumnezeu.*

Fiecar Român care simte înrânsul scântei dragoste către ceace este Românesc și se simte pătruns de deviza acelora cari vor să îmbărbătească prin educație morală cumpănită tineretul de azi, îndemnându-l spre țeluri mărețe și cari dau directive sănătoase educației fizice ale aceluiaș tineret, să participe la acea serbare pentru că prin fast și măreție să se arate prietenilor și dușmanilor nemului nostru că Românul stăpânește aceste plaiuri și că România nu va pieri căci pe noi ne leagă aceleași sentimente de dragoste către neam și patrie și pentru că prin virtuțile noastre moștenite dela strămoșii noștri precum și prin credința noastră în Dumnezeu vom izbuti în pofida celor ce ne pizmuesc.

Răspuns calomniatorului.

Având în vedere că dl care semnează „Aurelian”, articolul apărut în „Tribuna Nouă” No. 38 a. c., articol îndreptat contra persoanei mele, numindu mă de „element ne socotit revoluționar” este în necunoștință de cauză, îi răspund următoarele:

Uniunea Foștilor Voluntari Români e formată din acei ardeleni-bucovineni-bănățeni, cari, în anul 1917 când România mică trăia zile grele în urma dezertării rusești de pe front, au avut curajul de a face acest gest ca din prinsoarea rusească unde erau scutiți de obuze, să intre de bună voie în Armata română, care se afla în retragere în Moldova. Această Uniune mai cuprinde și pe legionari din Italia-Franța, cari au intrat de bunăvoie în armatele aliate. Prin urmare oricum se va supăra dl „Aurelian”, însă dl profesor Măndrescu n'are rost în această Uniune cu toate că a fost în Italia.

Bazele Uniunii ni le-am pus noi voluntarii în anul 1922, n'am așteptat după dl profesor Măndrescu până în 1928 când s'a trezit deodată ca organizator al legionarilor italieni.

Di „Aurelian” ne numește regionalisti feroci fiindcă ne apărăm interesele Uniunii nepermițând ca politicieni să ne o divizeze în mai multe tabere.

Ce înseamnă regionalismul, cetește d-le „Aurelian” articolul dlui Pamfil Șeicaru apărut mai recent în „Curentul” și te vei clarifica pe deplin, dealtcum mai regionalisti decât stăpânii d-tale nici nu mai există în România Mare. Privește numai la orașul Arad: prefect de județ, prefect de poliție, administrator financiar, șef de siguranță și alți șefi toți liberali din Vechiul Regat, pe când în organizația liberală din Arad sunt și ardeleni cari au intrat cu gândul ca să ajungă și ei șefi, însă li s'a tăiat pofta la centru din București.

Vechea poveste: noi, elementele revoluționare ardeleni neliberale împiedecăm consolidarea țării, vorba aceea: „zi mamă gușată, ca să nu-ți zică ea ție”. D-le „Aurelian” a-ți avut timp 10 ani ca să consolidați țara, cât au stat liberalii la putere chiar acum voiți să o consolidați cu foamea la ușă cu împrumutul și stabilizarea trâmbitată

Scriitorul Leon Tolstoi.

În luna Septembrie a acestui an s'a împlinit o sută de ani de la nașterea celui mai marcant cugetător și scriitor rus, Leon Tolstoi, care prin puterea gândirii sale urcase piscuri neîntrecut de înalte și prin o formidabilă muncă de condei și-a întipărit numele în sufletul generațiilor de viitor. Acest cunoscut scriitor și cugetător prin talentul său înăscut crease opere cari să fie cete în toate timpurile, fiind fructele unei imagini ce planează etern d'asupra omenirii.

Sufletul lui Tolstoi a fost doar cea mai încrezută mărturie a sbuciumului omenească și în el viețea își lăsă bogatele și mistersele urme de fericire, nelămurire, de amăgire și consolare, de virtute și de viață. Nu pe toți i-a învrednicit destinul să fie imaginea neperitoare și cea mai desvârșită a bogățiilor spirituale, să fie genii, și să dispună de acel ritm fecund al talentului bogat care să-l ridice la o măreție divină. Tolstoi a fost excepțiune. El a fost creatura însăși a divinității și investit de natură cu un complex de înțelepciuni umane, cari să-l asemene oricăru muritor. Căci în mijlocul unui întuneric cu largi orizonturi figura sa se ridicase luminată, ca un far puternic și nemuritoare și razele aureolei sale au risipit tenebritatea încunjurătoare pentru a-l face văzut la mari depărtări ale globului nostru.

Tolstoi n'a fost scriitorul cuvintelor alese, al frazelor sonore și armonioase ale poeziei. Din operele sale se naște, dimpotrivă, chipul simplu, câteodată ciudat al sufletului său care prin armonia și ritmul cugetului redau gândul profund ce străbatea cu vigoare și nestatornic pentru aflarea adevărului, drumul obscur al vieții.

Cu priviri tinte departe, Tolstoi a călcat în cugetul său câmpurile cele mai îndepărtate, unde cu o copilărească bucurie se ouihnea și se desfăta pe un moment ca mai apoi să se întoarcă iar la bagajul suferințelor unei vieți banale, oarbe și vițioase a semenilor săi.

Dintre toate ce au putut crea stăpânite ale țării lui Andrejew, Dostojevski, Turghoniev cea mai genială și mai perfectă creatură este acest cugetător, romancier, teolog, moralist din Iasnaia-Poliana.

Contele rus Leon Tolstoi a știut să se coboare și să se înalte; sufletul său se hrănea din tainele și chinurile convoiului sdrănțuit și infomătat al glei și se ridicase ca o slăncă mare de granit împotriva puroului societății și a duhoarei saloanelor frecventate de o bolnavă, și coruptă elită ce se desmăta într'un lux indecent, după percepțele perverse a unei prostitue și ramolite sindrofi. Abundența spirituală se degajase incandescentă, insurgentă, impetuoasă, persiflantă pentru a preamări vloga onestă, subtilă și naturală a adevărului natural și pentru a se împotrivi unui modernism sclerotic, artificial, ce pătrundea insolent — lipsit de caracter moral natural — în doctrina nouii vieți omenești. Sufletul său se descărcase în detalii, adeseori logica îl duce până la anarchismul cugetării. Discută probleme sociale de a căror necesitate a fost convins; convingerea sa nu a fost unică și personală ci de atunci, din trecut, de azi, de mâine, de viitor. În măsura în care expansiunea sa sufletească nu-și găsi margini, Tolstoi se învredă în amănunt din lucrările sale. Nu este locul de a-l arăta în toate manifestările vieții sale, este suficientă caracterizarea în linii generale. Pentru celții să cunoască unele date din biogra-

fia lui Tolstoi ținem a reinprospeta mai jos activitatea în cadru general.

Leon Tolstoi face parte din familia Nicolaeviților și s'a născut la 9 Septembrie 1828 în castelul său din Iasnaia-Poliana în guberniul Tula. A studiat dreptul și limbile orientale la Universitatea din Kazan trecând examenul final la Petrograd. Luase parte ca ofițer de artilerie în războiul Crimeea la luptele de la Silistria și Sebastopol. După război, fiind mutat în capitala Rusiei a făcut cunoștință cu scriitorul Turghoniev, care îl încurajase și îl îndrumase să continue munca literară. La 1862 se căsătorește cu Sofia Andreievna Behrs, fiica unui medic. Tineretea, ca ofițer, și-a petrecut-o în societatea de elită, ca mai apoi căsătorit să traiască o viață izolată în familia sa și să se dedice numai și numai muncii literare.

Activitatea sa literară începe încă în anii tinereții, la vârsta numai de 21 ani scriind câteva lucrări asupra copilăriei. Mai târziu începe un roman (asupra Dekabristilor) dar îl lasă la o parte, pentru a începe un altul, monumentală sa operă intitulată „Război și pace”, care apare în patru volume la 1872. Cu trei ani în urmă începe a doua sa lucrare, romanul Ana Karenin în trei volume. Incidental făcând cunoștința unui sectant cu numele Sulaiev a început a se ocupa de chestiuni dogmatice. Se leapădă de concepțiile moderne și bazându-se numai pe percepțiile vechi ale creștinismului și pe simplitismul popular, activitatea sa literară își schimbă direcția, sub influința acestor concepții teologice, publicând la anii 1881 și 1886 lucrări asupra religiei. Concepția sa precum rezultă din aceste lucrări nu este determinată, precisă, cu alte cuvinte, Tolstoi oscilase între concepțiile naturaliste, moderne

de mii de ori și nerealizată cu „consolidarea terenurilor petrolifere din Dâmbovița”.

Mai multă conștiință românească există în subsemnatul, d-le „Aurelian”, decât în alăpânii d-tale din Arad și București cari au adus în fruntea orașului Arad coșul și hortică, ca să facă consolidare națională. Eu ca „element revoluționar”, am plecat în 1917 de bunăvoie pe frontul din Moldova contra Puterilor centrale, venind din prisoarea rusească. Nu noi voluntarii ne-am angajat în serviciul neamului cotropitor în România ocupată, ci alți domni din Vechiul Regat; ști bine cine erau prizonierii din Krefeld. Aceia n-aveau conștiință românească de „Aurelian”. Nu putem fi acuzați, noi voluntarii de lipsă de conștiință națională. D-le „Aurelian” nu-ți cunosc faptele d-tale viteșii, poate ai luat parte la luptele dela Mărăști sau Mărășești, însă îți contest dreptul și încercarea de a face pe arbitru, dacă meritul eu sau nu să fiu președintele despărțământului Arad al Uniunii.

Cred și sunt convins, că dacă ai fi fost în situația norocoasă în care ne-am aflat noi prizonierii ardeleni în Rusia, mai ales medici, cari făceau și clientela particulară, nu te-ai fi mișcat, din interiorul Rusiei, pentru a veni în ajutorul României, ca eventual să-ți lași oscioarele pe front de unde ai scăpat odată.

Cât privește jertfa celor 800.000 eroi nevinovați, căzuți pe câmpul de luptă și înapoia frontului de boalele epidemice, cred că sufletele lor nu-ți permit nici d-tale nici altuia ca în polemicele de toate zilele să le amesteci sacrificiul neprecupețit, pângărit, de-așfel memoria. Jertfele lor au fost date uitării d-le „Aurelian”, chiar de stăpânii d-tale lăsându-le văduvele, mamele și orfanii să cerșească o bucată de pâine pe la colțurile străzilor flămânzi și goi.

Ei au sângerat s'au jertfit pentru a se naște o Românie liberă, mare, tare, dreaptă, ocrotitoare și adevărată mamă a fiilor ei, nu însă pentru o Românie stăpânită de samovolnicie de autocrația liberală. Memoria lor e sfântă și comite un sacrilegiu acela, care în micile trebșoare ale sale, invoacă ca mărurie sacrificiul lor, pentru a și acoperi fără-legele, samovolnicile și ticăloșeniile sale.

Dr. D. Cosma.

și ale vechiului creștinism. În operele sale de mai târziu, din anii 1881—1895 unde și unde atacă cu mult sarcasm creștinismul de astăzi și instituțiile lui. Această se observă în lucrarea sa asupra Creștinismului și Patriotismului. În multe lucrări de studiu din anii 70 s'a ocupat de chestiuni pedagogice scriind cărți de lectură pentru popor și ocupându-se de educarea masei. De jos. Este interesantă și de renume capitala nuvela sa Sonata Kreutzer, în care atacă problema căsătoriei.

Tolstoi a scris și o dramă cu subiect naturalist și o comedie satirică cum și multe narațiuni populare.

Toate lucrările au apărut în 12 volume la Moscova și multe au fost traduse în limbile occidentale.

Acesta a fost Tolstoi și aceasta a fost activitatea sa în linii generale.

Și când te gândești că acest om cu puteri spirituale supraomenești la anii adevărați ai bătrâneții n-a fost înțeles de nimeni nici chiar de familia sa, și că a trebuit într-o bună zi să-și ia frăgajul sbuciumului său sufleteș și al decepțiilor sale și să plece în noapte întovărit de calul său pentru a muri singur, îngârbovit și neînțeles de nimeni într-o mică gară, în anul 1911, mânat de dorința de a dispărea dintre cei pe care el i-a subit cur cari nu l-au știut iubi și aprecia, de cuprinde, nu jalea sau dușoșia ci — scârba și furia pentru tot ce este prea omeneș, prea banal și prea de toate zilele.

Când vă alegeți vre-o carte, să nu vă uitați nici de Tolstoi care vă ușurează mult sarcinile vieții.

P. Gh. P.

Sfințire de biserică în Nădlac.

În cadrele unor frumoase manifestațiuni s'a desfășurat în 15—16 c. actul consacării bisericești române unite din trunțașă comuna Nădlac, situat la granița de vest al țării. I. P. S. S. Episcop Dr. Valerian Trăian Frențiu, însoțit de: II. S. Dr. George Miculaș, vicar general episcopesc, Rev. D. George Major protopopul Oradiei, M. On. Vasile Barbul prinnotar consistorial și On. Mihai Selegianu, a fost primit în ziua de 15 Septembrie a. c. d. m. la ora 1. După cuvintele de bine ați venit, rostite de către parohul locului On. Arcadia Crâșnic, I. P. S. S. Episcopul răspunde cu cuvinte calde și cu întreagă asistență intră în biserică, unde s'au cântat eclesiile de la „litie”. După aceasta a urmat masa la casa parohială, iar la ora 4 vecernia și o parte din serviciul consacării. A doua zi, Duminecă, la orele opt s'a început liturgia solemnă; după „Sfinte Dumnezeule” a fost încunjurarea bisericești, cu ceremonie atât de frumoasă a deschiderii ușii bisericești, după care s'a pectuit altarul, închinând pentru cine știe câte veacuri, sfintele moaște. După Evangelie a urmat predica marelui Arhiepiscop I. P. S. S. n-a pregetat a îndemna închip pătrunsător pe credincioșii parohiei Nădlac, se frecventeze biserică, sfintele sacramente și cu creștinească resemnare să-și poarte fiecare crucea sa, fiind coincidentă tocmai dumineca întâia după înălțarea Sfintei Cruci, sârbătoare, în cinstea căreia este dedicată frumoasa și cu gust vopsită biserică.

După terminarea Sfintei liturgii, marele Arhiepiscop a fost condus la casa parohială, în mijlocul procesiunii preoțești, a urmat atunci prezentarea reprezentanților confesiunilor și a autorităților civile. S'a prezentat apoi o delegație a credincioșilor uniți în fața mult iubitului Chiriarc. La orele 12, I. P. S. S., însoțit de II. D. Vicar general, Rev. D. Gh. Major, Rev. D. Victor Pop, protopop districtual, a făcut vizită la personalitățile mai marcante din orașul Nădlac, apoi la orele 2 s'a adunat lumea la restaurantul „Slovac” unde s'a servit un banchet copios. De față au fost aproape 150 persoane, reprezentate fiind toate confesiunile, prin preoții și alți fruntași de alor, deasemenea comuna politică prin notarii și membri deleg. perm., și alte personalități. Din toasturile rostite, s'a remarcat închinarea I. P. S. S. pentru M. S. S. Regele Mihai I., al Păr. Crâșnic pentru I. P. S. S. anunțând, că în aceste zile implinește I. P. S. S. 30 ani de preoție. La aceasta intronga asistență în picioare a ovațional pe marele Arhiepiscop, urându-i încă mulți ani. Vorbește apoi Dr. Eugen Crâșnic avocat, pentru II. Sa Dr. G. Miculaș, marele bărbat de școală, român intransigent, care fără îndoielă are partea leului în pregătirea multor caractere și personalități românești. Se ridică judecătorul Dr. Mager, șulevând importanța momentului, când avem norocul să fim în mijlocul nostru un mare preot și când în chip special putem sărbătorii tagma aleasă a marilor preoți, păzitorii și susținătorii românismului și ai adevăratului patriotism.

La orele 4 I. P. S. S. a plecat la Oradomare oprindu-se la parohiile din Seitin și Semlac, pentru a împărtăși de binecuvântarea Sa arhierască poporul credincios și din acele două comune române de pe lângă graniță.

Prezența I. P. S. S. în orașul Nădlac și în special în mijlocul credincioșilor săi, a lăsat impresii neperitoare și cred că manifestațiunile, ce s'au desfășurat sub toate raporturile în jurul acestui eveniment, vor contribui fără îndoielă la cimentarea vieții religioase și în același timp la înfăptuirea unei solidarități românești și la promovarea unui patriotism adevărat, în chip imperios necesare la granițele de vest ale românismului.

Pr. I. Fântânaru.

Citiți și răspândiți,
ziarul „Românul”

În amintirea lui Aurel Vlaicu.

Cincisprezece ani, s'au implinit în luna aceasta, decând poporul românesc a plătit tributul scump al inteligenții înaripate pe altarul unui vis ce părea că nu se mai apropie. Aurel Vlaicu, a fost un fenomen, care în felul său, nu s'a mai repetit și prin încheierea ce și-a dat, a rămas un monument de nepieritoare amintire, a visului ce nu știe de obstacol.

Numai silință și muncă, lipsit de vanitate și ocolit de noroc, aviatorul care în relații mondiale a însemnat o etapă de progres, aici, a avut de întâmpinat numai mizerii și suferințe.

Ci prin întreaga lui viață, în care cuvântul ușor a fost suplinat de șurubul massiv, iar spiritul de afaceri prin mistica forță a sacrificiilor, el rămâne, sobru și massiv, omul, care prin ceace a fost efemer și supus destinului în el a croit un pedestal spiritualității ce l'a animat, și i-a indicat ascensiunea în sfera celor mai curate idealuri.

Așa încât astăzi, privind în urmă, el pare un sacrificat dintru început, și întreaga lui viață, o curbă determinată de forțe ineluctabile pentru a aminti și a reculege.

Noi nu avem decât să ne cercetăm destinul închis în cei cincisprezece ani, și să ne examinăm felul de a ne comporta față de sacrificiul celui înfrățit cu veșnicia, sub zările de pe valea Prahovei, cum și față de tributul atâtor vieți care ne-au răscumpărat pentru drumurile de azi...

Sancțiunile inevitabile.

Coincidența fatală, vrea ca decăteori se descoperă în lumea cu simțul rafinat câte-o panama de proporții fantastice, să ni se furnizeze și din adâncurile mocirloase ale bestialității, câte un tip de criminalitate primitivă.

Opinia publică are astfel prilejul să asocieze și să cuprindă sub aceeași judecată fapte care isvorăsc din două planuri sociale diferite și se repercutează totuși cu același efect dezastruos asupra moralității veacului.

Așa că, nimic nu împiedică judecata omului, să apropie panama petroliștă de gestiunea de scurtă durată însă cu atât mai intensă a fiorosului Balan. Perimetrele morale ale celor două fenomene, se situează atât de înrudit alăturate, încât scotim de prisos orice comisie, care s'ar încumeta să delimiteze sfera de influență a celor două cazuri, pasionante și judecate deopotrivă, aci, ca și la Chișinău, în șesurile regățene ca și în patria poetică a lui Balan.

Și dacă, — nu prin imposibil, căci am mai văzut de acestea, — justiția omenească, și cei care i se pot împotrivi, vor sustrage pe delicvenții suspuși dela rigurile codului penal, prin alăturarea aceasta în conștiința publică a făcătorilor de rele, fără deosebire de obârșie și de blason, se dă sentința inapelabilă a dreptății imanente și cu adevărat egalitară.

Cuprinzând numai pe unii, porțile penitenciarelor se pot închide, lăsând pe alții pe dinafară.

Nu fără consecințe însă, rămâne verdictul pe care îl pronunță cotidian și îl repetă cu rezonanțe puternice, opinia publică, intuiția căreia, nu dă greș niciodată.

Pentru multă lume și pe drept cuvânt sancțiunea aceasta apare prea blajină și ineficace.

Cei cari cunosc însă, puterea ce macină în ascuns, și sapă pe sub pământ, încet dar fără odihnă, știu, că efectele acestei reacțiunii, nu se pierd și ziua în care se vor arăta, poate fi întârziată uneori, însă niciodată înlăturată.

Căci faptele își au și ele morala lor pe care o poartă în ele și o dau la iveală atunci când nici cu gândul nu gândești

Este învățătura pe care o scoatem din întreaga istorie a omenirii, constituind legea fundamentală a vremurilor de totdeauna și fie siguri oamenii zilei, că nu de dragul lor, ar consimți natura să se deposeze de una dintre puterile cu care o cărmuește aluatul omeneș.

INFORMAȚIUNI

— ORGANIZAȚIA PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC DIN TIMIȘOARA, a hotărât să înlocmească un album-calendar, care va fi editat cu prilejul aniversării a zece ani dela Unire. In acest album se va rezuma activitatea organizațiilor din județele Arad, Timiș-Torontal, Caraș și Severin și va cuprinde fotografiile frunțurilor acestor organizații.

— DUMINECĂ 16 SEPTEMBRIE s'a desfășurat pe arena clubului sportiv CAA din Arad, campionatul național al tinerimii din România pe anul 1928. Au participat pe lângă atleții cluburilor Gloria CFR, Olympia, CAA și SGA din localitate și reprezentanții cluburilor Stadiul Român (București), Vișorul Dacia (București), Chinezul (Timișoara), CA. Jiul (Lupeni) și UDR. Cu ocazia aceasta sau înregistrat rezultate satisfăcătoare pentru educația națională care numai bucura ne pot.

— MATCHUL INTERNAȚIONAL de Duminecă, de pe arena Gloria, între Arad—VRSAC (Jugoslavia) 4:1 (0:0). A fost frumos și inteligent practicat de ambele echipe. Dar cea a Aradului compusă fiind din jucători mai buni a învins. A arbitrat dl Dimitrie Manea. Matchul între echipe, s'a disputat în fața a o mie de spectatori. (Luciano)

— GENERALUL ITALIAN, FR. ROCCO, care a venit în țară cu o misiune oficială, pecând făcea drumul dinspre Curtea de Argeș, spre a ne cunoaște pământul a suferit un accident de automobil omorându-l pe loc.

— ASOCIAȚIA INTERNAȚIONALĂ A FOȘTILOR LUPTĂTORI „F. I. D. A. C.” ține congresul său anual la București, fiind deschis în ziua de 15 Septembrie, în aula fundației Universitare Carol I. Participă delegații tuturor Statelor aliate din războiul mondial.

— DECES. In ziua de 11 Septembrie a decedat în comuna Semlac Dna Ida Huf o venerabilă matroană din alte vremuri. Secretarul comunei Dl Lazăr Huf deplinge în defunție pe mama DSale. Condoleanțe sincere.

— VIZITAȚIUNE CANONICĂ. P. S. Sa Episcopul gr. cat. al O.ăzii-Mari Valer Frențiu, a vizitat parohiile din Nădlac, Șetin și Semlac în zilele de 14 15 și 16 Septembrie, fiind primit pretutindeni cu însuflețire.

— Un nou regat s'a creiat în Albania, prin urcarea pe tron a lui Ahmed Zogu, care s'a stabilit în Tirana, și a fost recunoscut ca atare, de către aproape toate puterile din Europa.

— CONCURSUL HIPIC AL DIVIZIEI I CAVALERIE a avut loc în ziua de 16 Sept., acesta fiind al cincilea. Participanții au fost ofițeri și trupa din toate unitățile garmizoanelor: Arad, Timișoara, Oradea-Mare și Sibiu, unde Div. I. Cavalerie are diferite formații. Comitetul de organizare a fost format din dd: general Jovanovici Anton, comand. Div. I. Cavalerie, în calitate de președinte, membrii dd: general Vișoreanu I., comand. Brigădei I. roșiori, general Bălăcescu Clin, comand. Brigădei III. roșiori, colonel Rădulescu Teodor, comand. Brigădei II. călărași, colonel Sâmbăteanu Ivan, comand. reg. 10 roșiori, colonel Heinrich Fr., comand. reg. 1 roșiori, colonel Bolintineanu Ctin, comand. reg. 12 roșiori, colonel Silny Ioan, comand. reg. 11. călărași, colonel Georgescu Petre șef de stat major al Div. I. cavalerie, colonel Popescu Nerone, comand. reg. 13 călărași, colonel Tătărescu Dru, comand. reg. 5 roșiori, colonel Georgescu Petre, dia reg. 1 roșiori, II. col. Stinghie Dru, comand. divizionului I. art. călăreață, lt. col. Ferderber Iean, comand. divizionului II—XI călărași.

Organizatorul câmpului de alergări și comisarul concursului a fost dl maior Gh. Săvoiu din Div. I cavalerie, căruia i-a fost de neprețuit ajutor dl locot. Marinescu Clin, din reg. 1 roșiori.

1. **Concurs de dresaj.** (Premiul general Băiccianu 8500 lei) Premiul I (5000 lei) locot. Georgescu Gh. din reg. 10 roșiori, cu calul Bucovina; premiul II (2000 lei) locot. Popoviciu D. din reg. 5 roșiori; premiul III (1000 lei) locot. Spartali I. din reg. 5 roșiori și premiul IV (500 lei) locot. Răuț Valer, din reg. 1 roșiori, cu calul Fhioeel.

2. **Concurs de sărituri «Reangajați».** Premiul I (2000 lei) plutonier Badea Ioan din reg. 13 călărași, cu calul Artur; premiul II (1000 lei) plut. Grigorescu Grigore, din 5 roșiori, cu calul Siret; premiul III (500 lei) plut. Bogoescu Gh. din reg. 1 roșiori, cu calul Bekir și premiul IV (3000 lei) plut. Firu Ioan din 5 roșiori, cu calul Uhrwald.

3. **Parcurs de sărituri obișnuit (Premiul Fabricii «Astra»)** Premiul I (7000 lei) locot. Făgărășanu M. din reg. 5 roșiori, cu calul Costan; premiul II (3000 lei) locot. Stoica Traian din 12 roșiori, cu calul Apocalips; premiul III (2000 lei) locot. Georgescu I. din reg. 12 roșiori, cu calul Jagov și premiul IV. (1000 lei) sublt. Tudoran Toma, din 10 roșiori, cu calul Zorion.

4. **Alergare de vânătoare «Reangajați» (Premiul Băncii Naționale)** Premiul I (2000 lei) plut. Pănu Dru din reg. 13 călărași, cu calul Volbură, premiul II (1000 lei) plut. Noghi Petre din Art. călăreață, cu calul Nivelator; premiul III (500 lei) plut. Firu Ioan din reg. 5 roșiori, cu calul Urotip și premiul IV (3000 lei) serg. instructor Pârlea Anghel din reg. 5 roșiori, cu calul Decebal.

5. **Cursa călărașilor.** Premiul I sold. Orosiau Petru, premiul II sold. Milenberg Iosif, premiul III. sold. Păntin Mihai și premiul IV sold. Iancic Pavel, toți din 13 călărași Aradul-Nou.

6. **Concurs de sărituri special.** (Premiul General Portocală) Premiul I (10.000 lei) locot. Grumăzescu I. din reg. 10 roșiori, cu calul Fără nume; premiul II (6000 lei) locot. Georgescu I. din reg. 12 roșiori, cu calul Jagor; premiul III (3000 lei) locot. Răuț Valer din reg. 1 roșiori, cu calul Bătăușa; premiul IV (1500 lei) locot. Făgărășeanu M. din reg. 5 roșiori, cu calul Cortan; premiul V (1000 lei) locot. Stoica Traian din reg. 12 roșiori, cu calul Apocalips și premiul VI (500 lei) maior Georgescu Gh. din reg. 1 roșiori, cu calul Ajur.

7. **Alergare plată pentru ofițeri și civili.** (Premiul Orașului Arad.) Premiul I (5000 lei) căpitan Iiiescu I. din Reg. 1 Artilerie, cu calul Chine; premiul II (3000 lei) dr. Gheție Ivan, cu calul Zimand; premiul III (1000 lei) căpitan Rădulescu C. din reg. 31 obuz. cu calul Sera și premiul IV (500 lei) sublt. Tănase Alex. din 13 călărași, cu calul Norina.

8. **Premiul grațiilor** (cursă pentru dnc și dre). Premiul I (un obiect de artă) dre Alice Tătărescu.

9. **Alergare garduri.** (Premiul general Scărișoreanu.) Premiul I (8000 lei) căp. Iiiescu I. din reg. 1 Art. cu calul Chine; premiul II (1000 lei) căp. Rădulescu C. din reg. 31 obuziere, cu calul Java; premiul III (2000 lei) sublt. Tudoran V. din 10 roșiori, cu

calul Zorion; premiul IV. (1000 lei) căp. Teohori I. din reg. 10 roșiori, cu calul Am și premiul V. (500 lei) sublt. Bolintineanu L. din 12 roșiori, cu calul Ruginoasa.

La acest concurs, cum nu se poate mai bine organizat, publicul arădan a ținut să participe în număr destul de mare. Pentru organizarea unor astfel de concursuri, Div. de cavalerie locală nu-și poate face decât un merit mai mult.

Redactor responsabil Dr. Bărbusiu.

Iosif Muzsay

ARAD, vis-a-vis cu teatrul

Lista prețurilor de toamnă și iarnă

Costum bărbătesc lână curată	Lei 1750
culori de modă	2450
vână și negru I a calit	2750
Pardesiuri de toamnă și iarnă	1950
Ulster Doublu I-a cal.	2450
Palton negru de iarnă cu guler de lână	2650
Haine pentru școlari	1600
Paltoane de piele I-a calit în toate culorile	3900
Raglan fregoli	2000
Pardisiu de gumă	800
Trench coats cal I.	2500

Croitorie după măsură
Mare magazin de postăvarie

CINEMA URANIA

Dela 21 Septembrie

Căpitanul cercetașilor.

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

CINEMEMATOGRFUL ELISABETA.

Dela 21 Septembrie

„Secretul preotului”

Reprezentările încep la orele 5, 7 și 9

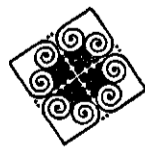
A P O L L O

azi

Monumentul indian

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

Faceți abonamente
la ziarul Românul

MOTOCICLIȘTI și AUTOMOBILIȘTI

OPRIȚI-VĂ

la depozitul de benzină și uleiuri al lui

VICTOR MUNTEANU

din Arad, Calea Banatului lângă arena sportivă Gloria C. F. R. — Serviciu prompt de zi și noapte. — Aceleași prețuri în sărbători și zi de lucru. ooooo

